

NÉMETH ISTVÁN 70 ÉVES

2001 kora nyarán, a könyvhét nyitónapján a Vörösmarty tér forgatagában sétálgattam, amikor az egyik könyvsátorban megpillantottam az *Európa-tervek* című kötetet. Bár kicsit drágállottam, mégis azonnal megvettem, mert annyira érdekesnek, hiánypótlónak és újszerűnek tűnt, hogy „nem lehetett kihagyni”. Nem csalatkoztam! Itt és ekkor figyeltem fel tartósan Németh Istvánra és – már addig is figyelemre méltó – munkásságára. Ekkor még nem is reméltem, hogy néhány év múlva, közvetlen kollégákként, heti rendszerességgel üdvözölhetjük majd egymást Egerben. Németh Istvánt alaposabban megismerve tudtam meg azt is, hogy ez a nagyívű pálya Sárvárról indult, és előbb Budapestre vezetett, majd 2004-től Egerbe, mindannyiunk örömére. Jó döntés volt!

Tisztelt Professor Úr!

Bizonyára Te is úgy látod, hogy hosszú és termékeny tudományos-kutatói pályád igazán erőteljesen az Eszterházy Károly Főiskola Történelemtudományi Intézetében eltöltött „hatvanas éveidben” teljesedett ki. Miután 1970-ben magyar-történelem szakos egyetemi diplomát szereztél az ELTE-n, kutatói érdeklődésed kezdetben, amint azt az 1973-ban summa cum laude eredménnyel megvédett egyetemi doktori disszertációd is mutatta, a helytörténet, Sárvár két világháború közötti története felé fordult. Az 1970-es évek közepétől azonban –

családnevedhez méltóan – tartósan megállapodtál az 1871 utáni, főként pedig a 20. századi német és osztrák történelem, valamint a magyar–német kapcsolatok kutatása és dokumentálása mellett. *A magyar–német gazdasági és politikai kapcsolatok a világgazdasági válság éveiben (1928-1934)* című – kiterjedt hazai és német levéltári kutatásokra épülő – kandidátusi disszertációdát 1986-ban védted meg. S milyen kicsi a világ, a doktori bizottság elnöke Ránki György professzor volt – tíz évvel korábban kedvelt tanáraink egyike a KLTE-n –, a dolgozatot pedig Romsics Ignác és Vadász Sándor, intézetünk jelenlegi kiválóságai opponálták. 2002 végén a dr. habil. címet is megszerezted az ELTE-n „A német egyesítés (1989-1990)” témakörben. A tudományos emelkedéssel párhuzamosan bejártad az egyetemi oktatói ranglétra grádicsait is. Hozzánk már egyetemi docensként érkezted az ELTE Új- és Jelenkori Egyetemes Történeti tanszékéről, 2010 eleje óta pedig egyetemi tanárként oktattad/oktatód hallgatóinkat az Új- és Modernkori Egyetemes Történeti, majd az Új- és Jelenkori Történeti Tanszéken.

1970 óta – egyedül vagy társszerzőkkel, illetve társszerkesztőkkel – folyamatosan publikálsz – hihetetlen lendülettel és termékenységgel! A könyv-, tanulmány- és dokumentumkötet (sok dokumentumot magad fordítottál, még többet ellenőriztél) írói és szerkesztői, valamint tankönyvszerkesztői, -írói és -kiadói tevékenységed (b)ámulatra méltó. Negyvenöt év alatt több mint 30 könyv megírása, szerkesztése és kiadása, valamint 8 könyvfejezet és közel 40 tudományos cikk fűződik a nevedhez. A csaknem 100 tudományos-népszerűsítő cikk az igazi ráadás. Hatalmas teljesítmény ez, amelynek zöme egri éveid alatt született, s még koránt sincs vége! Ám a méltató szavak helyett beszéljen inkább a – születésnapjaid kötet végén elhelyezett – publikációs jegyzék.

Tisztelt Németh Tanár Úr!

Te azok közé a tudós emberek közé tartozol, akik tudományos-kutatási eredményeiket nem az asztalfiókjuknak szánják, hanem azonnal beépítik előadásaikba és szemináriumukba. 1990 után már az ELTE-n is elsősorban a 20. századi egyetemes és német történelem, valamint a magyar–német kapcsolatok területén felhalmozott tudásodat osztottad meg nappali és levelezős hallgatóiddal, az Európa-tervek történeti kérdéseiről, illetve az európai integráció 1945 utáni és aktuális problémáiról nem is szólva.

2004-től az Eszterházy Károly Főiskola Történelemtudományi Intézetében is folytattad, mi több, kiteljesítetted ezt a gyakorlatot. Az akkor már „kifutóban lévő” főiskolai és egyetemi hallgatók ugyanúgy kedvelték szakszerű és meggyőző erejű előadásaidat, méltányolták közvetlen, segítőkész magatartásodat, mint a 2007 utáni – amikor az intézet főállású oktatója lettél – BA-s, tanári és diszcipl-

lináris MA-s, valamint legújabbán az osztatlan képzésben részt vevő hallgatóid is. S az sem elhanyagolható körülmény, hogy a történészhallgatók szerte az országban az általad szerkesztett és – részben – írt egyetemi tankönyvekből ismerik meg a „hosszú 19. század” és a „rövid 20. század” történetét! Oktatói-tudományos szempontból az is kiemelendő, hogy a doktori képzésben az ELTE-n megszerzett tapasztalataidat Egerben is kamatoztatni tudtad, hiszen 2010-ben egyik alapítója voltál, és azóta is megbecsült tagja vagy a Történelemtudományi Intézet jól működő Doktori Iskolájának.

Erényeid egyike, hogy kiváló érzékkel vagy képes magad köré gyűjteni, és a tudományos kutatómunkába bevonni a 20. századi német, egyetemes és magyar történelem iránt érdeklődő, ambiciózus hallgatókat és doktoranduszokat, így egyengetve első, olykor még bizonytalan lépéseiket. Publikációs lehetőségeket is biztosítasz számukra. Ennek klasszikus példája a Líceum Kiadó gondozásában megjelenő, *A 20. század titkai* címet viselő – tudományos-népszerűsítő, fontos történelmi információkat röviden és érdekesen közlő – Pandora Könyvek sorozat, amelynek írásába nemcsak egykori és jelenlegi hallgatóidat és doktoranduszaidat vontad be, de néhány oktató kollégádat is megnyerted a célnak. S hogy ki ne maradjon: Magyarországon sajátos szakmai-módszertani műfajt teremtettél azzal a – hazai történetírásban ez idáig ismeretlen – gyakorlatoddal, amely hiánypótló dokumentumok közlését tudományos értékű történeti összegzésekkel kombinálja.

Kedves Pista!

Természetesen nemcsak munkáról és tudományról szólt ez az Egerben eltöltött több mint tíz esztendő. Bizonyára neked is emlékezetesek maradtak a noszvaji-síkfőkúti „kihelyezett tanszéki értekezletek” vérré menő focimeccsei (ahol hatvan fölött is labdazsonglőr módjára cikáztál és ontottad a gólokat), vagy a Vörös Rákban tartott névnapi összejövetelek, amikor – ételekkel és poharakkal teli asztal mellett – kötetlenül beszélgettünk, élcelődve, évődve mulattuk az időt.

Tisztelt Professor Úr, Németh Tanár Úr, Pista!

Hetvenedik születésnapod alkalmából korábbi és mostani kollégáid, hallgatóid, doktoranduszaid és a magam nevében kívánok/kívánunk neked fizikai és szellemi frissességben megélt hosszú, boldog életet, és hozzá kifogyhatatlan alkotói energiát, amelyekben – téged ismerve – biztosan nem lesz hiány!

Kollégád és volt tanszékvezetőd:

dr. Kiss László